

Կապիտալ
ասեք
մենեջմենթ

**ԿԱՄավոր 2 ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
համար**

Բովանդակություն

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՏՄԱՆ և ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ 1

ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ 2

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ 4

ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ 5

ՓԱՅՄԱՏԵՐԵՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐԵԼԻ ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ 6

2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ 8

2. ՀԱՇՎԵՏՈՒ ՖՈՆԴԸ 9

3. ՊԱՏՐԱՏՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ 11

4. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌԽԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԷԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 13

5. ՖՀՄՍ-ՆԵՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԱԶԴԵԼ ԵՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԱՐՏԱՑՈԼՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՎՐԱ ..... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**

6. ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ 23

7. ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐ 32

8. ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔՈՎ ՉԱՓՎՈՂ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ 32

9. ՓԱՅՄԱՏԵՐԵՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐԵԼԻ ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐ 32

10. ՏՈԿՈՍԱՅԻՆ ԵԿԱՄՈՒՏ 33

11. ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔՈՎ ՉԱՓՎՈՂ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻՑ ԶՈՒՏ ՕԳՈՒՏ 33

12. ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ և ԱՅԼ ԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԿՈՂՄԵՐԻ ՀԵՏ 33

13. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ 33

ԿԱՄԱՎՈՐ 2 ԿԵՆՍԱԹՈՂԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴ

Ղեկավարության հայտարարությունը 2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և հաստատման պատասխանատվության վերաբերյալ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ԿԱՄԱՎՈՐ 2 կենսաթոշակային ֆոնդի (այսուհետև՝ Ֆոնդ կամ ԿԱՄԱՎՈՐ 2) 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական վիճակը, գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն Ֆոնդի ֆինանսական վիճակի և ֆինանսական արդյունքների վրա որոշակի գործարքների, այլ իրադարձությունների և պայմանների ունեցած ազդեցության մասին, և
- Ֆոնդի գործունեության անընդհատության սկզբունքն ապահովելու կարողության գնահատման համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Ֆոնդում ներքին վերահսկողության արդյունավետ և ողջամիտ համակարգ մշակելու, ներդնելու և պահպանելու համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն արտացոլելու և բացահայտելու Ֆոնդի գործառնությունները և ցանկացած ժամանակ խելամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու Ֆոնդի ֆինանսական վիճակը, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռնեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Ֆոնդի ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության անունից 2019 թվականի ապրիլի 30-ին:

Ստորագրված է ղեկավարության անունից՝

Ալիկ Առաքելյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Ապրիլի 30, 2019 թ.

Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Արզամ Աբրահամյան

Գլխավոր հաշվապահ,
«Էյ-Էն աուդիտ» ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

Ապրիլի 30, 2019 թ.

Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՄԱՎՈՐ 2 ԿԵՆՍԱԹՅՈՂԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ՄԱՍՆԱԿԻԳՆԵՐԻՆ՝

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել ԿԱՄԱՎՈՐ 2 ԿԵՆՍԱԹՅՈՂԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ (այսուհետ՝ «Ֆոնդ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ֆոնդի ֆինանսական վիճակը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Սույն ստանդարտներով սահմանված մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է մեր հաշվետվության՝ *Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար* բաժնում: Մենք անկախ ենք Ֆոնդից՝ համաձայն Հաշվապահների վարքագծի միջազգային ստանդարտների խորհրդի՝ *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի* (ՀՎՄՄՎ վարքագիր) և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀԵՄՍԽ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման, ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆոնդի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ֆոնդը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

«Դելոյթ» անվանումը վերաբերում է երաշխիքով սահմանափակված «Դելոյթ Թուշ Թոմազու Լիմիթեդ» բրիտանական մասնավոր ընկերությանը, ինչպես նաև դրա անդամ ֆիրմաների ցանցը ներկայացնող ցանկացած մեկ կամ մի քանի կազմակերպության, որոնցից յուրաքանչյուրն իրենից ներկայացնում է առանձին և անկախ իրավաբանական անձ: «Դելոյթ Թուշ Թոմազու Լիմիթեդ»-ի, նրա անդամ ֆիրմաների և իրավական կառուցվածքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte.com/about: ԱՊԴ-ում «Դելոյթ»-ի իրավական կառուցվածքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte.am/about:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրում, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին, կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Ի լրումն՝

- Չատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրման ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, գեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ֆոնդի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների և առնչվող բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Ֆոնդի անընդհատ գործելու կարողության նկատմամբ: Եթե եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզնից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա ղեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ֆոնդին՝ դադարեցնել գործունեության անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Սրբուհի Հակոբյան
Գործադիր տնօրեն

Արփինե Ղազարյան
Աուդիտի տնօրեն

Ապրիլի 30, 2019 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

ԿԱՄԱՎՈՐ 2 Կենսաթոշակային ֆոնդ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

(հազար դրամ)	Ծան.	31 դեկտեմբերի, 2018թ	31 դեկտեմբերի, 2017թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	5,961	3,492
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1, 8	106,055	93,453
Ընդամենը ակտիվներ		112,016	96,945
Պարտավորություններ			
Այլ կրեդիտորական պարտք		490	920
Ընդամենը պարտավորություններ (առանց փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվների)		490	920
Փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ՝ մեկ փայի դիմաց 1,769 դրամ արժեքով, 63,059 վճարման ենթակա փայի պայմաններում (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 1,685 դրամ արժեքով՝ 57,005 վճարման ենթակա փայի պայմաններում)	9	111,526	96,025

Ֆինանսական հաշվետվությունները ղեկավարության կողմից հաստատվել են 2019 թ. ապրիլի 30-ին հրապարակման համար:

Ալիկ Առաքելյան
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Ապրիլի 30, 2019 թ.
Երևան

Արզամ Աբրահամյան
Գլխավոր հաշվապահ,
«Էյ-Էն աուդիտ» ՓԲԸ լիազոր ներկայացուցիչ

Ապրիլի 30, 2019 թ.
Երևան

9-34 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

ԿԱՄԱՎՈՐ 2 Կենսաթոշակային ֆոնդ

**ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ**

(հազար դրամ)	Ծան.	2018 թ.	2017 թ.
Տոկոսային եկամուտ	10	7,637	7,067
Զուտ (վնաս)/ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից	11	(259)	1,212
Ընդամենը գործառնական եկամուտ		7,378	8,279
Ներդրումային կառավարման վճարներ	12	(2,080)	(1,727)
Պահառուական վճարներ		(156)	(129)
Կոմիսիոն ծախս		(40)	(25)
Ընդամենը գործառնական ծախսեր		(2,276)	(1,881)
Գործառնական շահույթ		5,102	6,398
Տարվա շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ		5,102	6,398
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ		5,102	6,398

9-34 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

ՓԱՅԱՏԵՐԵՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐԵԼԻ ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ

(հազար դրամ)	Ծան.	Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ
Մնացորդը 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		72,461
Փայատերերի թողարկումներ և մարումներ		
Փայերի թողարկում	9	23,744
Փայերի մարում	9	(6,578)
Փայերով գործարքներից զուտ աճ		17,166
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ տարվա ընթացքում		6,398
Մնացորդը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		96,025
Փայատերերի թողարկումներ և մարումներ		
Փայերի թողարկում	9	24,213
Փայերի մարում	9	(13,814)
Փայերով գործարքներից զուտ աճ		10,399
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ տարվա ընթացքում		5,102
Մնացորդը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		111,526

9-34 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

**ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՀԱՄԱՐ**

(հազար դրամ)	Ծան.	2018 թ.	2017 թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր			
Ստացված տոկոսներ		8,118	6,866
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում		(45,279)	(41,015)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վաճառքից ստացված միջոցներ		31,937	21,337
Վճարված գործառնական ծախսեր		(2,706)	(1,097)
Գործառնական գործունեությունից (օգտագործված) զուտ դրամական հոսքեր		(7,930)	(13,909)
Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Փայերի թողարկումից ստացված միջոցներ	9	24,213	23,744
Փայերի մարումից վճարված միջոցներ	9	(13,814)	(6,578)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր		10,399	17,166
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		2,482	3,257
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվեսկզբի դրությամբ		3,492	235
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ		7	3,492

9-34 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ներդրումների ամփոփագիր

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի, 2018 թ.		31 դեկտեմբերի, 2017 թ.	
	Անվանական արժեք	Իրական արժեք	Անվանական արժեք	Իրական արժեք
Նկարագրություն				
Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն 52.50%				
Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթեր				
10%, 29/04/2020, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	12,000	12,676	12,000	12,869
13%, 17/02/2032, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	9,000	11,440	-	-
11%, 29/10/2025, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	10,000	11,202	8,000	8,806
8%, 29/04/2020, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	8,000	8,202	8,000	8,216
8%, 29/04/2019, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	6,000	6,115	6,000	6,197
12%, 17/02/2021, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	5,000	5,678	5,000	5,839
10%, 29/10/2023, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	3,000	3,233	3,000	3,239
9%, 29/04/2018, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	-	-	7,000	7,177
10%, 29/04/2018, կիսամյակային, ՀՀ դրամով	-	-	500	515
Ընդամենը Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսեր		58,546		52,858
Ընդամենը Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն		58,546		52,858

Պեղական պարտավորումների արժեքը՝ 53,902 հազար դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 47,460 հազար դրամ)

**Կորպորատիվ և միջազգային կազմակերպությունների պարտատոմսեր 42.59%
Ֆինանսական ծառայություններ**

Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 6.75%, 15/06/2024, կիսամյակային, Արմսվիլբանկ	20,000			
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.75%, 05/05/2019, կիսամյակային, Կոնվերս բանկ	ԱՄՆ դոլար	10,021	-	-
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.75%, 11/09/2020, կիսամյակային, Յունիբանկ	20,000		17,800	
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.75%, 11/09/2020, կիսամյակային, Յունիբանկ	ԱՄՆ դոլար	9,790	ԱՄՆ դոլար	8,768
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.75%, 11/09/2020, կիսամյակային, Յունիբանկ	16,000			
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.5%, 18/02/2020, կիսամյակային, ԱԿԲԱ	ԱՄՆ դոլար	7,767	-	-
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.5%, 18/02/2020, կիսամյակային, ԱԿԲԱ	14,500		14,500	
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.25%, 11/06/2021, կիսամյակային, Ինելիբանկ	ԱՄՆ դոլար	7,221	ԱՄՆ դոլար	7,172
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 5.25%, 11/06/2021, կիսամյակային, Ինելիբանկ	12,400			
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 6.25%, 12/12/2018, կիսամյակային, Անելիբ բանկ	ԱՄՆ դոլար	6,003	-	-
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 6.25%, 12/12/2018, կիսամյակային, Անելիբ բանկ	10,500			
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 6.9%, 20/07/2020, կիսամյակային, Ֆասթ Կրեդիտ	ԱՄՆ դոլար	5,202	-	-
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 6.9%, 20/07/2020, կիսամյակային, Ֆասթ Կրեդիտ	3,000			
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 8.5%, 14/06/2018, եռամսյակային, Յունիբանկ	ԱՄՆ դոլար	1,505	-	-
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 8.5%, 14/06/2018, եռամսյակային, Յունիբանկ	-	-	14,000	
Անվանական՝ 1000 ԱՄՆ դոլար, 7.5%, 16/04/2018, կիսամյակային, Արմսվիլբանկ	-	-	ԱՄՆ դոլար	6,953
Անվանական՝ 1000 ԱՄՆ դոլար, 7.5%, 16/04/2018, կիսամյակային, Արմսվիլբանկ	-	-	13,000	
Անվանական՝ 25 ԱՄՆ դոլար, 8%, 10/06/2018, կիսամյակային, Արարատ բանկ	-	-	ԱՄՆ դոլար	6,461
Անվանական՝ 25 ԱՄՆ դոլար, 8%, 10/06/2018, կիսամյակային, Արարատ բանկ	-	-	12,475 ԱՄՆ դոլար	6,161
Անվանական՝ 100 ԱՄՆ դոլար, 6.5%, 12/12/2018, եռամսյակային, Անելիբ բանկ	-	-	10,400 ԱՄՆ դոլար	5,080
Ընդամենը ֆինանսական ծառայություններ		47,509		40,595
Ընդամենը կորպորատիվ պարտատոմսեր		47,509		40,595

Կորպորատիվ պարտավորումների արժեքը՝ 47,133 հազար դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 40,362 հազար դրամ)

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ընդամենը ներդրումներ —95.09% (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 97.32%)	-	106,055	-	93,453
Պարտավորությունները գերազանցող այլ ակտիվներ — 4.91% (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 2.68%)	-	5,471	-	2,272
Զուտ ակտիվներ—100.0%		111,526		96,025

2. Հաշվետու Ֆոնդը

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդը (այսուհետև՝ ԿԱՄավոր 2 կամ Ֆոնդ) իրենից ներկայացնում է բաց պայմանագրային ներդրումային ֆոնդ: Ֆոնդը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կամավոր կենսաթոշակային ֆոնդ: Ֆոնդը հիմնադրվել է 2013թ. ապրիլի 30-ին՝ անսահմանափակ ժամկետով, որպես բաց ներդրումային ընկերություն՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության (<<) օրենսդրության, << Կենտրոնական բանկի (<< ԿԲ) թիվ 123-Ա որոշմամբ:

Ֆոնդի գրանցման հասցեն է՝ Խորենացու 15, 5-րդ սենյակ, Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն:

Ֆոնդերի ներդրումային նպատակն է հասնել կայուն միջնաժամկետ եկամտաբերության՝ միևնույն ժամանակ ապահովելով կապիտալի անվտանգությունը, այն ներդնելով դիվերսիֆիկացված կապիտալի արժեթղթերի, տոկոսակիր արժեթղթերի և այլ ածանցյալ գործիքների պորտֆելում՝ մի քանի արժույթներով: Ֆոնդի ակտիվները մեծամասամբ ներդրվում են << -ում գործող ֆոնդային բորսաներում ցուցակված արժեթղթերում, կարող են ներդրվել նաև մասնավոր արժեթղթերում:

Ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել կայուն եկամտային արժեթղթերում, ներառյալ՝ պետական, կորպորատիվ և համայնքների կողմից թողարկված արժեթղթերում, ինչպես նաև բաժնային արժեթղթերում՝ ֆոնդի 50% ակտիվների չափով: Ֆոնդի ներդրումները կարող են նաև կատարվել բանկային ավանդներում՝ ֆոնդի ակտիվների մինչև 30%-ի չափով, ինչպես նաև ներդրումային ֆոնդերի փայերում ֆոնդի ակտիվների մինչև 50%-ի չափով: Բացի այդ, ֆոնդի ակտիվները կարող են ներդրվել ածանցյալ գործիքներում՝ միայն հեջավորման նպատակով: Ֆոնդի ակտիվները կարող են նաև ներառել արտասահմանյան արժեթղթեր՝ ֆոնդի ակտիվների մինչև 50%-ի չափով, ինչպես նաև ներդրումներ արտարժույթով՝ ֆոնդի ակտիվների մինչև 50%-ի չափով:

Ֆոնդի փայերը ենթակա են մարման՝ դրանց տնօրինողի հայեցողությամբ, պայմանով որ, դրանք կպահվեն նվազագույնը երկու տարի ժամկետով: Փայերը չեն կարող գնվել/վաճառվել արժեթղթերի շուկայում:

Ֆոնդի ներդրումային գործունեությունը կառավարվում է «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ «Կառավարիչ») կողմից, որը հիմնադրվել է 2012 հոկտեմբերի 18-ին և գրանցվել է << կենտրոնական բանկում որպես ներդրումային ֆոնդի կառավարիչ՝ ստանալով թիվ 1 լիցենզիան: Կառավարիչը պատասխանատու է ֆոնդի, ներդրումների կառավարման և փայատերերի/մասնակիցների հաշվառման համար: Կառավարիչը ֆոնդի հաշվապահությունն իրականացնելու համար ներգրավել է «Էյ Էն Աուդիտ» ՓԲԸ ընկերությանը, իսկ Ֆոնդի պահառու՝ «ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ» ՓԲԸ-ին: «Կապիտալ Ասեթ Մենեջմենթ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է պրն. Տիգրան Կարապետյանի վերջնական վերահսկողության տակ գտնվող «Կապիտալ Ինվեսթմենթս» ՓԲԸ-ի դուստր ընկերություն:

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Գործարար միջավայրը

Կարգավորող մարմինները վերահսկում են Ֆոնդի և Կառավարչի գործունեության տարաբնույթ ոլորտները, և կարող են իրականացնել ստուգումներ՝ կիրառելի օրենսդրության, կանոնակարգերի և կանոնների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով: Այս օրենսդրությունը, կանոնակարգերը և կանոնները կարգավորում են գործունեության տարբեր ասպարեզները, ներառյալ՝ վաճառքի և մարքեթինգային գործունեությունը, թրեյդինգային գործառույթները, հաճախորդների ակտիվների գծով կիրառվող մոտեցումը, շարունակական մասնագիտական վերապատրաստումը, փողերի լվացման կանխարգելման գործունեությունը, հաճախորդի ճանաչման քաղաքականությունը, հաշվետվությունների և հաշվառման վարումը, ինչպես նաև տնօրենների, ղեկավար և շարքային աշխատակիցների վարվելակարգի կանոնները:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ֆոնդն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Ֆոնդի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Զարգացող երկրների ֆինանսական շուկաները, ինչպիսին է Հայաստանի Հանրապետությունը, ավելի շատ են ենթարկվում զանազան ռիսկերի, քան ավելի զարգացած երկրների շուկաները, այդ թվում՝ տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական, իրավական և օրենսդրական ռիսկերի: Երկրի ապագա տնտեսական զարգացման հիմնական ուղղության վրա իրավական, կանոնակարգման և քաղաքական զարգացման հետ միասին զգալիորեն ազդում են կառավարության կողմից ընդունված հարկաբյուջետային և դրամավարկային քաղաքականությունները:

Հայաստանը դեռևս գտնվում է տնտեսական և քաղաքական փոփոխությունների գործընթացում: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի այն աստիճան զարգացած գործարար և կանոնակարգային ենթակառուցվածք, որը բնորոշ է ավելի հասուն ազատ շուկայական տնտեսություններին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտ են հանդիսանում տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակը և տնտեսավարման կենտրոնացվածությունը, տարածաշրջանային անկայունությունները և միջազգային տնտեսական ճգնաժամը: Ի լրումն, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեության ծավալները, ինչը թերևս չի արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքները: ՀՀ ապագա տնտեսական ուղղվածությունը մեծապես կախված է կառավարության կողմից ձեռնարկված տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումներից, ինչպես նաև հարկային, իրավական, կանոնակարգային և քաղաքական զարգացումներից:

Ֆոնդի ակտիվների վրա բացասական ազդեցություն կարող են ունենալ ընդհանուր տնտեսական վիճակը, կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայում, կանոնակարգային դաշտում և աշխարհաքաղաքական այլ փոփոխությունները, որոնք բոլորն էլ դեր ունեն ակտիվների գնահատման, թրեյդինգային գործունեության, տոկոսադրույքների, ներդրողների ընդհանուր տրամադրվածության նկատմամբ և դուրս են Ֆոնդի վերահսկողությունից: Վարկային շուկաների իրադրության վատթարացումը, կարճաժամկետ տոկոսադրույքների և արժեթղթերի գնահատումներում նվազումները բացասական ազդեցություն ունեն փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվների արժեքի վրա:

Անբարենպաստ փոփոխությունները, որոնք առաջանում են համաշխարհային ֆինանսական համակարգի ռիսկերից, այդ թվում՝ վարկային միջավայրի ցանկացած լճացումը կարող է դանդաղեցնել կամ խոչընդոտել Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը: Ավելին, դեռևս առկա են անորոշություններ՝ կապված երկրների տնտեսական իրավիճակի հետ, որը կարող է հանգեցնել արտասահմանից ներհոսող դրամական միջոցների պակասորդի, ինչպես նաև հանքարդյունաբերական արտադրանքի գների անկման, որը մեծապես որոշիչ դեր է խաղում ՀՀ տնտեսության

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

համար: Առավել խիստ զգալի շուկայական սպառնալիքների և դժվարությունների արդյունքում ՀՀ տնտեսությունը, ինչպես նաև Ֆոնդի գործունեությունը կարող են վատթարանալ:

Ղեկավարության համոզմամբ, իրենց կողմից ձեռնարկվում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները Ֆոնդի կայուն զարգացումն ապահովելու ուղղությամբ: Կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները արտացոլում են ղեկավարության գնահատականները ներկայիս բիզնես միջավայրի՝ կատարողական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի վրա հնարավոր ազդեցության վերաբերյալ: Այնուամենայնիվ, քանի որ նման ենթադրությունների հիմքում ընկած են բազմաթիվ փոփոխական պայմաններ և անորոշություններ, ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում այն ճշգրտումների ազդեցությունը, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե վերը նշված հանգամանքները դիտարկելի և արժանահավատորեն չափելի լինեին Հայաստանի Հանրապետությունում:

3. Պատրաստման հիմունքները

ա. Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

բ. Պատրաստման հիմունքները

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության հիման վրա, որ Ֆոնդը գործում է անընդհատության սկզբունքով և կշարունակի գործունեությունը մոտ ապագայում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշակի ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

Իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ անկախ նրանից, թե արդյոք գինը ուղղակիորեն դիտարկելի է կամ գնահատվել է՝ օգտագործելով այլ գնահատման մեթոդներ: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս՝ ֆոնդը հաշվի է առնում ակտիվի կամ պարտավորության բնութագրերը, եթե շուկայի մասնակիցներն այդ բնութագրերը հաշվի առնեին չափման ամսաթվի դրությամբ ակտիվի կամ պարտավորության գինը որոշելիս: Այս ֆինանսական հաշվետվություններում չափման և/կամ այլ բացահայտումների նպատակով իրական արժեքը որոշվում է նման սկզբունքներով:

Ի լրումն՝ ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով իրական արժեքի չափումները դասակարգվում են մակարդակ 1, 2 և 3-ի՝ ելնելով իրական արժեքի չափումներում օգտագործված սկզբնական տվյալների դիտարկելիության աստիճանից, ինչպես նաև այդ սկզբնական տվյալների՝ իրական արժեքով չափման ամբողջական պատկերի վրա ազդեցության էականության աստիճանից: Այդ մակարդակները կարելի է նկարագրել հետևյալ կերպ՝

- Մակարդակ 1-ի դեպքում ելակետային տվյալներ են հանդիսանում ակտիվ շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների նշված գները (չճշգրտված), որոնք Ֆոնդին հասանելի են չափման ամսաթվի դրությամբ

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

- Մակարդակ 2-ի ելակետային տվյալներն իրենցից ներկայացնում են մակարդակ 1-ում նշված գներից տարբերվող ելակետային տվյալները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով:
- Մակարդակ 3-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները:

Ֆոնդն իր հաշվապահական հաշվառումն իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվապահական գրառումների հիման վրա և ճշգրտվել են՝ ՖՀՄՍ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆոնդն ընդհանուր առմամբ ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն ըստ իրացվելիության: Ստացվելիք և վճարվելիք գումարներին վերաբերող վերլուծությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից հետո 12 ամիսների ընթացքում (ընթացիկ) և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում (ոչ ընթացիկ) ներկայացված են Ծանոթագրություն 6-ում:

գ. Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Ֆոնդն իրականանցում է իր գործունեությունը («Գործառնական արժույթ»): Ֆոնդի գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետ՝ դրամ): Բոլոր արժեքները կլորացված են հազար դրամի չափով, եթե այլ բան նշված չէ:

դ. Հարկում

Ֆոնդին վերաբերող ՀՀ գործող օրենքի համաձայն Ֆոնդն ազատված է շահութահարկից, եկամտային հարկից կամ կապիտալի հավելածի և այլ տեսակի հարկատեսակներից: Ֆոնդի փայտերերից յուրաքանչյուրն առանձին պատասխանատվություն է կրում ֆոնդից ստացված իր եկամուտների մասով:

ե. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

զ. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել է մի շարք գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների, ինչպես նաև հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի վրա: Գնահատումները և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ գործոնների վրա, ներառյալ ապագա իրադարձությունների ակնկալիքների վրա, որոնք կարող են տեղի ունենալ տվյալ հանգամանքներում: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից: Ղեկավարությունը նաև գնահատումներից բացի, որոշակի դատողություններ է կատարել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում:

Դատողությունները, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված գումարների և գնահատումների վրա, և որոնք կարող են զգալի ճշգրտումներ առաջ բերել ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներում առաջիկա ֆինանսական տարվա ընթացքում, վերաբերում են

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

իրական արժեքի գործիքներին: Իրական արժեքի լավագույն վկայություն է հանդիսանում դրա գինը ակտիվ շուկայում: Շուկայում գնի բացակայության դեպքում Ֆոնդն օգտագործում է այլ գնահատման հմտություններ, մասնավորապես՝ թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին շուկաներում համանման գործիքների հետ համեմատության մեթոդը: Իրական արժեքի չափումները ներկայացված են ծանոթագրություն 13-ում:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվում է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

է. Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները փոխարկվում են գործառնական արժույթի՝ համապատասխան արտարժույթի համար գործարքի օրվա դրությամբ բորսայի փակման փոխարժեքով, դրա բացակայության դեպքում՝ ՀՀ ԿԲ հայտարարած միջին փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ առկա փոխարժեքով:

Արտարժույթային հոդվածների վերահաշվարկումից (վերագնահատումից) առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես զուտ օգուտ (կորուստ) արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների, որոնք ճանաչվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների վերաչափումից առաջացող զուտ օգուտի կամ վնասի տարր:

ը. Տոկոս

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը՝ ներառյալ իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն գեղջում է ապագա գնահատված կանխիկի ստացումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարզևավճարներ կամ զեղչեր) պարտքային գործիքի ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ, ըստ անհրաժեշտության, ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆոնդն արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկման ժամանակ գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքների բոլոր պայմանագրային պայմանները, բայց ոչ ապագա պարտքային կորուստները: Ստացված կամ ստացվելիք տոկոսները, վճարված կամ վճարվելիք տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, համապատասխանաբար որպես տոկոսային եկամուտ կամ տոկոսային ծախս:

թ. Արժեթղթերով գործարքներ և ներդրումային եկամուտ

Արժեթղթերով գործարքները հաշվառվում են գործարքի (արժեթղթերի վաճառքի կամ գնման) ամսաթվին: Տոկոսային

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Եկամուտը հաշվառվում է հաշվեգրման սկզբունքով: Շահաբաժինների տեսքով եկամուտը հաշվառվում է նախորդ շահաբաժնի ամսաթվին: Արժեթղթերի արժեքը հաշվարկվում է՝ միջին կշռված ինքնարժեքի հիմունքով:

Ինչ վերաբերում է կարճաժամկետ և ֆիքսված եկամտաբերությամբ ներդրումներին, զեղչերը և էմիսիոն եկամուտները ամորտիզացվում են և հաշվառվում են ներդրումային եկամուտում: Վաճառված արժեթղթերի արժեքը հաշվարկվում է ամորտիզացված արժեքի հիմքով:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտը ներառում է իրական արժեքի բոլոր իրացված և չիրացված փոփոխությունները, արտաժողովի փոխարժեքային տարբերությունները, սակայն չի ներառում տոկոսների և շահաբաժինների տեսքով եկամուտը:

ժ. Ծախսեր

Բոլոր ծախսերը, ինչպես նաև կառավարման ծախսերը և վճարները կապված ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդի գծով պարտականությունների իրականացման հետ կարող են ծախսագրվել Ֆոնդին:

Ֆոնդից գանձվող կառավարման վճարը կազմում է զուտ ակտիվների տարեկան 1.8%-ը:

ի. Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր

Վճարները և կոմիսիոն ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունների կատարումից հետո:

լ. Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտի սկզբնական կիրառման ազդեցությունը. Ընթացիկ տարում Ֆոնդը կիրառել է ՖՀՄՍ 9. Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտը (վերանայված 2014 թ. հուլիսին) և այլ ՖՀՄՍ ստանդարտների համապատասխան հետագա փոփոխությունները, որոնք գործում են 2018 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 9-ի անցումային դրույթները Ֆոնդը թույլատրում են չիրականացնել համեմատականների վերահաշվարկ: Համապատասխան տեղեկատվության մասով վերահաշվարկ չի իրականացվել, քանի որ անցումային դրույթները կիրառվում են հետադարձ հիմունքներով, ինչը հնարավորություն է տալիս տարբերությունները ճանաչել չբաշխված շահույթում ժամականաշրջանի սկզբի դրությամբ: Ինչպես նաև, Ֆոնդը ընդունել է ՖՀՄՍ 7 Ֆինանսական գործիքներ – Բացահայտումներ ստանդարտի փոփոխությունները, որոնք կիրառվել են 2018 թ. բացահայտումների մասով:

ՖՀՄՍ 9 ներկայացնում է նոր պահանջներ՝

1. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգման և չափման մասով,
2. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման մասով, և
3. Հեջավորման ընդհանուր հաշվառման մասով:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը. Ֆինանսական գործիքների մասով տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են «զուտ տոկոսային եկամուտում» որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս» շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ֆինանսական գործիքների ապագա

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

գնահատված դրամական հոսքերը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ, ըստ անհրաժեշտության, ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների զուտ հաշվեկշռային արժեքին: Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է բոլոր ապագա վճարման կամ ստացման ենթակա գումարները և միջնորդավճարները պայմանագրային կողմերի միջև, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են որոշակի պայմաններով վարկային պայմանագրին, գործարքի հետ կապված ծախսերին և այլ պարզակավճարներին կամ զեղչերին:

Տոկոսային եկամուտը/տոկոսային ծախսը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ոչ-վարկային գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվներ, նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի մասով ճշգրտումները) կամ ֆինանսական պարտավորությունների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների դեպքում տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ (համախառն հաշվեկշռային արժեքը, հանած ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստը):

Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր. Վճարները և կոմիսիոն ծախսերը իրենց մեջ ներառում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժան մաս հանդիսացող վճարներից բացի այլ վճարներ (տես վերոնշյալ բաժինը):

Ծառայությունների գծով վճարները և կոմիսիոն ծախսերը հաշվարկվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակ:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում և ապաճանաչվում են առևտրի օրվա դրությամբ, երբ ֆինանսական ակտիվի ձեռքբերումը կամ վաճառքը համաձայնեցվում է պայմանագրով, և ըստ այդ պայմանագրի պայմանների անհրաժեշտ է ապահովել ֆինանսական ակտիվի մատակարարումը համապատասխան շուկայում սահմանված ժամանակահատվածում, և սկզբնապես գնահատվում են իրական արժեքով, գումարած գործարքի գծով ծախսերը:

ՖՀՄՍ 9 շրջանակներում բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները պետք է հետագայում չափվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով, հիմք ընդունելով կազմակերպության ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական ակտիվների դրամային հոսքերի հատկանիշների կառավարման բիզնես մոդելը:

Մասնավորապես՝

- Բիզնես մոդելում առկա պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը և որոնք ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI), հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:
- Բիզնես մոդելում առկա պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն է ոչ միայն հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, այլև վաճառել պարտքային գործիքները և որոնք ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, հետագայում չափվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով:
- Բոլոր այլ պարտքային գործիքները (պարտքային գործիքներ իրական արժեքի հիմունքով կառավարվող կամ վաճառքի համար պահվող) և բաժնային գործիքներում ներդրումները հետագայում չափվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ. Ֆինանսական ակտիվը չափվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով, եթե՝

- Ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի օրերին չեն առաջացնում դրամական հոսքեր, որոք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, կամ

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

- Ակտիվը չի պահվում բիզնես մոդելում, որի նպատակն է կամ հավաքագրել, կամ և հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը և վաճառել, կամ
- Սկզբնական ճանաչման պահին այն մշտական հիմունքներով դասակարգվել է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Այս պարագայում ակտիվի չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը վերանում կամ զգալիորեն նվազում է, որը հակառակ դեպքում կարող էր առաջանալ ակտիվների կամ պարտավորությունների գնահատումից կամ տարբեր հիմունքներով այդ ակտիվներից կամ պարտավորություններից առաջացած շահույթի կամ վնասի ճանաչումից:

Պարտքային գործիքներ ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համափակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող. Ֆոնդը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի դասակարգումը և չափումը՝ հիմք ընդունելով ակտիվի՝ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի հատկանիշները և ակտիվի կառավարման մասով Ֆոնդի բիզնես մոդելը: Ակտիվի, որը դասակարգվում և չափվում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով, պայմանագրային պայմանները պետք է առաջացնեն դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI).

SPPI թեստի նպատակներով, մայր գումար է հանդիսանում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Մայր գումարը կարող է փոփոխվել ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում (եթե առկա են մայր գումարի մարումներ): Տոկոսն իրենից ներկայացնում է հատուցումներ ժամանակի մեջ դրամի արժեքի մասով, որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում չմարված մայր գումարի գծով վարկային ռիսկի և այլ հիմնական վարկային ռիսկերի և ծախսերի, ինչպես նաև շահույթի սահմանաչափի մասով: SPPI գնահատումը իրականացվում է այն արժույթով, որով արտահայտվում է ֆինանսական ակտիվը:

Պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, համապատասխանում են հիմնական վարկային համաձայնությանը: Պայմանագրային պայմանները, որոնք ներկայացնում են պայմանագրով նախատեսված այն դրամական հոսքերի ռիսկերի կամ անկայունության ենթարկվածությունը, որոնք չեն վերաբերվում հիմնական վարկային համաձայնությանը, ինչպիսիք են բաժնետոմսերի կամ ապրանքների գների փոփոխության ռիսկերի ենթարկվածությունը, չեն առաջացնում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ: Ստեղծված կամ ձեռք բերված ֆինանսական ակտիվը կարող է հանդիսանալ հիմնական վարկային համաձայնագիր, անկախ այն բանից, որ այն հանդիսանում է վարկ իր իրավական ձևով:

Ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով բիզնես մոդելների գնահատումը իրականացվում է ՖՀՄՍ 9 նախնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվի դասակարգումը որոշելու նպատակով: Բիզնես մոդելը կիրառվում է հետադարձ հիմունքներով բոլոր այն ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ, որոնք առկա են եղել ՖՀՄՍ 9 սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ: Հիմնադրամը որոշում է բիզնես մոդելների մակարդակ, որն արտացոլում է ֆինանսական ակտիվների խմբերի համատեղ կառավարման ձևը հատուկ բիզնես նպատակների իրականացման համար: Ֆոնդի բիզնես մոդելը կախված չէ առանձին գործիքի մասով ղեկավարության մտադրություններից, հետևաբար, բիզնես մոդելի գնահատումն իրականացվում է՝ հիմք ընդունելով ավելի բարձր մակարդակի համախմբման, այլ ոչ անհատապես դիտարկման սկզբունքը:

Ֆոնդը ունի մեկ բիզնես մոդել ֆինանսական գործիքների կառավարման մասով, որն արտացոլում է Ֆոնդի՝ իր ֆինանսական ակտիվների կառավարման մեթոդները դրամական հոսքեր ստեղծելու նպատակով: Ֆոնդի բիզնես մոդելները որոշում են, արդյոք դրամական միջոցները առաջանում են պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հավաքագրումից, ֆինանսական ակտիվների վաճառքից կամ այս երկու բաղադրիչների կիրառումից:

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Բիզնես մոդելի գնահատման ընթացքում Ֆոնդը հաշվի է առնում հասանելի համապատասխան ողջ տեղեկատվությունը: Այնուամենայնիվ, այս գնահատումը չի իրականացվում հիմք ընդունելով այն սցենարները, որոնք Ֆոնդը չի կարող ակնկալել, այսպես կոչված «վատագույն իրավիճակ» կամ «սթրեսային իրավիճակ» սցենարները:

Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ֆոնդը որոշում է, արդյոք նոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները հանդիսանում են արդեն առկա բիզնես մոդելի մաս կամ արդյոք արտացոլում են նոր բիզնես մոդելի սկիզբը:

Արժեզրկում. Ֆոնդը ճանաչում է ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստները հետևյալ ֆինանսական գործիքների մասով, որոնք շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չեն չափվում՝

- Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների;

Ակնկալվող վարկային կորուստները (ԱՎԿ) պետք է չափվեն կորուստների գծով պահուստի հաշվառման միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Ակնկալվող վարկային կորուստները 12 ամիսների ընթացքում. ակնկալվող կորուստներ վարկի գործողության ողջ ընթացքից ակնկալվող, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի դեֆոլտային իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Ամբողջական ակնկալվող վարկային կորուստներ. ակնկալվող կորուստներ վարկի գործողության ողջ ընթացքում, այսինքն՝ կորուստներ, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Ամբողջական ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի հաշվառում է պահանջվում, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների համար ԱՎԿ-ները չափվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ի չափով:

Ակնկալվող վարկային կորուստները՝ ԱՎԿ-ները, վարկային կորուստների ներկա արժեքի՝ հավանականության վրա հիմնված հաշվարկներն են: Դրանք չափվում են Ֆոնդի պայմանագրային հիմունքներով վճարման ենթակա դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության ներկա արժեքի հիման վրա, որն Ֆոնդը ակնկալում է ստանալ տարբեր տնտեսական սցենարների համեմատության արդյունքում՝ զեղչված ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքի չափով:

Ֆինանսական ակտիվների փոփոխությունը և ապաճանաչումը. Ֆինանսական ակտիվների փոփոխությունները տեղի են ունենում այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը կառավարող պայմանագրային պայմանները վերանայվում են կամ այլ կերպ փոփոխվում են ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման և մարման ժամկետի միջև: Փոփոխությունը ազդեցություն է ունենում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի գումարի և/կամ ժամկետների վրա անմիջապես կամ ապագայում:

Ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում. Ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստները ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազեցում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են կամ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ «այլ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները (այդ թվում՝ վարկերը և փոխառությունները) սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

ԿԱՄԱՎՈՐ 1 Կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի և տոկոսային ծախսի տեղաբաշխման հաշվարկի մեթոդ:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը. Ֆոնդը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Ֆոնդի պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված ու վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Անցման ազդեցությունը. Ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման կատեգորիաների վերանայումը, ինչպես նաև ՀՀՄՍ 39 և ՖՀՄՍ 9 հաշվեկշռային արժեքների համադրումը 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի ընդունման արդյունքում ցույց են տալիս, որ այս փոփոխությունները նշանակալի ազդեցություն չեն ունեցել ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ Ֆոնդի կողմից պահվող ֆինանսական ակտիվները չափվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, ներկայացման և հաշվարկի մեթոդներ, որոնք կիրառվել են միայն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում այն դեպքում, երբ Ֆոնդը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարումը շուկայում ընդունված պայմաններով կամ սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի և պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը (բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների), համապատասխանաբար ավելացվում կամ նվազեցվում են ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքից, սկզբնական ճանաչման պահին: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Ֆինանսական ակտիվներ. ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, գ) տրամադրված վարկեր, դեբիտորական պարտքեր և դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից և նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ. ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվ:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում տեսանելի ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ֆոնդի կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվողներից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ֆոնդի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում:

Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտիվի գծով վաստակած բոլոր շահաբաժինները և տոկոսները և ներառվում են համապատասխանաբար «շահույթով կամ վնասով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտներ և կորուստներ» և «տոկոսային եկամուտ» տողում, շահույթի, վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ. մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Ֆոնդը ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Ֆոնդը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը, ողջ դասը կորակագրվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Ֆոնդը կարգելվեր ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում դասակարգել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ (գ) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով: Իրական արժեքի փոփոխությունից օգուտը և վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում և կուտակվում ներդրումների վերագնահատման պահուստում, բացառությամբ ոչ ժամանակավոր արժեզրկման կորուստների, արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսի, շահաբաժինների տեսքով եկամտի, դրամային ակտիվների դեպքում՝ արտարժույթի փոխարկումից օգուտի և

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

վնասի, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այն դեպքում երբ ներդրումն օտարվում է կամ համարվում է արժեզրկված, նախկինում ներդրումների վերագնահատման պահուստում կուտակված օգուտը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում, դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

Արժեթղթերի հետգնման և հակադարձ հետգնման գործարքներ. իր գործունեության բնականոն ընթացքում Ֆոնդն ունենում է ֆինանսական ակտիվների վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (հետգնման), ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների գնման և հետվաճառքի պայմանագրեր (հակադարձ հետգնման): Ֆոնդն օգտագործում է հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրերը որպես իր գանձապետական կառավարման տարր:

Ռեպո համաձայնագիրը իրենից ներկայացնում է վճարի կամ այլ հատուցման դիմաց ֆինանսական ակտիվի փոխանցում մեկ այլ կողմի և համապատասխան պարտավորություն՝ հետ գնելու այդ ֆինանսական ակտիվի ապագայում փոխանակման համար օգտագործված կանխիկ կամ այլ հատուցման գումարը՝ գումարած տոկոսը: Այս պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործարքներ: Ֆինանսական ակտիվները, որոնք վաճառվում են հետգնման պայմանագրերով, շարունակում են ներկայացվել ֆինանսական հաշվետվություններում, իսկ այս պայմանագրերի դիմաց ստացված հատուցումը հաշվառվում է որպես ապահովության միջոց հանդիսացող ավանդ՝ բանկերի հետ ավանդային գործիքներում:

Ֆոնդը կնքում է արժեթղթերի հետգնման պայմանագրեր, ըստ որոնց այն ստանում կամ փոխանցում է գրավի առարկան՝ շուկայում ընդունված պրակտիկայի համաձայն: Արժեթղթերի փոխանցումը պայմանագրային կողմերին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխացվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը. Ֆոնդն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Ֆոնդը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Ֆոնդը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ: Եթե Ֆոնդը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Ֆոնդը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև ստացված հատույցի դիմած գրավադրված փոխառությունը:

Եթե Ֆոնդի շարունակվող ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի միայն մի մասով է (օրինակ՝ երբ Ֆոնդը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Ֆոնդը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում

ԿԱՄավոր 1 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը բաշխվում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և այլևս չճանաչվող մասի միջև՝ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ և թողարկված բաժնային գործիքներ

Որպես պարտք կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը. Ֆոնդի կողմից թողարկված պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են որպես ֆինանսական պարտավորություն կամ սեփական կապիտալ՝ ելնելով պայմանագրային դրույթների էությունից, ֆինանսական պարտավորության և բաժնային գործիքի սահմանումներից:

Բաժնային գործիքներ. բաժնային գործիքը ցանկացած պայմանագիրն է, որը վկայում է Ֆոնդի ակտիվներում մասնակցության մնացորդի վերաբերյալ՝ հանած բոլոր պարտավորությունները: Բաժնային գործիքները՝ թողարկված ֆոնդի կողմից ճանաչվում են որպես ստացված հատկացումներ՝ առանց ուղղակի թողարկման գծով ծախսերը:

Ֆոնդի կողմից իր իսկ բաժնային գործիքների հետգնումը ճանաչվում է և նվազեցվում անմիջականորեն սեփական կապիտալից: Ֆոնդի կողմից իր իսկ բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի, թողարկման կամ չեղարկման դեպքում շահույթում կամ վնասում օգուտ կամ վնաս չի ճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ. ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ֆոնդի կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ֆոնդի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- Այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսի և ՀՀՄՍ 39. Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

(ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները ներկայացվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց վերաչափումից առաջացող բոլոր օգուտները կամ վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ օգուտը կամ վնասը ներառում է ցանկացած տոկոս, որը վճարվել է ֆինանսական պարտավորության գծով և ներառվում է «տոկոսային ծախս» տողում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում: Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարզևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչում. Ֆոնդն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Ֆոնդի պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

է. Մարման ենթակա փայեր և փայատերերին վերագրվող զուտ ակտիվների գծով մարման ենթակա փայեր

Ֆոնդն առաջարկում է փայերի մեկ դաս, որոնք ստորադասված են Ֆոնդի պարտավորություններին, բոլոր էական առումներով հավասարազոր են և ունեն միևնույն պայմանները: Մարման ենթակա փայերը ցանկացած պահի կարող են վերադարձվել Ֆոնդին կանխիկացման նպատակով, պայմանով, որ դրանք կպահվեն առնվազն երկու տարի ժամկետով, և դրանք հավասար են Ֆոնդի՝ փային վերագրելի ակտիվի զուտ արժեքի համամասնական չափին: Մարման ենթակա փայերը դասակարգվում են սեփական կապիտալում և չափվում են մարման մեծության չափով: Մարման ենթակա փայերը թողարկվում և մարվում են հիմք ընդունելով մեկ փայի դիմաց Ֆոնդի սահմանած զուտ ակտիվի արժեքը՝ հաշվարկված Ֆոնդի զուտ ակտիվների բաժանման եղանակով, համաձայն Ֆոնդի կանոնների (որոնք համապատասխանում են ՖՀՄՍ պահանջներին): Թողարկված և մարված փայերի դիմաց ստացված հասույթը և կատարված վճարումները հաշվառվում են որպես շարժ փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների փոփոխության մասին հաշվետվությունում:

Ֆոնդի զուտ ակտիվների արժեքը որոշվում է յուրաքանչյուր Ֆոնդին վերաբերող Կանոնների փաստաթղթերում սահմանված պահին՝ յուրաքանչյուր գործառնական օր («Գնահատման ամսաթիվ») և ցանկացած այլ ամսաթվի դրությամբ, ինչպես կարող է անհրաժեշտ համարվել Կառավարչի կամ նրա կողմից նշանակված անձի կողմից:

ը. Բաշխումներ փայատերերին

ԿԱՄԱՎՈՐ 2 ԿԵՆՍԱԹՈՂԱԿԱՅԻՆ ՖՈՆԴ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Կառավարչի նպատակն է Ֆոնդի եկամուտը չբաշխել փայտերերին, այլ վերստին ներդնել Ֆոնդում:

5. Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ներ

Ֆոնդը դեռևս չի կիրառել հետևյալ հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ներ՝

- Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտում. Կանխավճարներ բացասական փոխհատուցումով¹;
- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 ստանդարտներում²;

1 Գործում է 2019 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

2 Գործում է 2020 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտում. Կանխավճարներ բացասական փոխհատուցումով

ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները գնահատում են, արդյոք կանխավճար բաղադրիչը բավարարում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI) թեստի պայմաններին, երբ պայմանագրի կողմը, կիրառելով այդ տարբերակը, կարող է վճարել կամ ստանալ խելամիտ փոխհատուցում կատարված կանխավճարի դիմաց, անկախ կանխավճարի նպատակից: Այլ կերպ ասած, բացասական փոխհատուցումով կանխավճարները ոչ միշտ է, որ միանշանակորեն չեն բավարարում միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI) թեստի պայմաններին:

Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Գոյություն ունեն հատուկ անցումային դրոյթներ՝ կախված այն բանից, արդյոք երբ են կիրառվել այդ փոփոխությունները առաջին անգամ, համեմատած ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման հետ:

Ֆոնդը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը կարող է հետագայում նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ֆոնդի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 ստանդարտներում Էականության սահմանումը

Այս փոփոխությունների նպատակն է տալ «էականություն» տերմինի ավելի հասկանալի սահմանում ՀՀՄՍ 1 ստանդարտում և մտադրություն չունեն փոխել էականության հասկացությունը ՖՀՄՍ ստանդարտներում: «Անորոշ» էական տեղեկատվություն և ոչ էական տեղեկատվություն հասկացությունները ընդգրկվել են նոր սահմանման մեջ: Օգտագործողների որոշումների վրա ազդող էականության շեմի հասկացությունը «կարող է ազդել» եզրույթից փոփոխվել է՝ դառնալով «հավանականորեն հնարավոր է ազդեցություն ունենա»: ՀՀՄՍ 8-ում էականության սահմանումը փոխարինվել է ՀՀՄՍ 1-ում էականության սահմանման հղումով: Ի լրումն, ՀՀՄՍ-ն փոփոխել է այլ Ստանդարտներն ու Հայցեկարգային հիմունքները, որոնք ներառում են էականության սահմանումը կամ հղում են կատարում «էական» տերմինին ստանդարտներին համապատասխանությունը ապահովելու նպատակով: Այս փոփոխությունները կիրառվում են հեռանկարային հիմունքներով 2020 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է:

6. Ռիսկերի կառավարում

Ֆոնդի գործունեությանը բնորոշ են մի շարք ֆինանսական ռիսկեր, ինչպիսիք են՝ շուկայական, վարկային, իրացվելիության ռիսկերը, ինչպես նաև՝ ոչ ֆինանսական ռիսկեր, ինչպիսիք են՝ տեխնոլոգիական, գործառնական, իրավաբանական և վարկանիշային ռիսկերը: Այս ռիսկերի հայտնաբերումը և կառավարումը կարևորագույն դեր է խաղում Կառավարչի և Ֆոնդի հաջողության և ֆինանսական կայունության տեսանկյունից: Այս ծանոթագրությունը

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

ներկայացնում է նշված ռիսկերի հավանականությունը Ֆոնդի համար, այդ ռիսկերի չափման և կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները:

Կառավարիչը ակտիվ դեր ունի ռիսկերի կառավարման գործընթացում, ինչպես նաև ունի սահմանած քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, համաձայն որոնց տարբեր ստորաբաժանումներ և վերահսկողություն իրականացնող միավորներ պատասխանատու են զանազան ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և վերահսկողության իրականացման համար: Ռիսկերի կառավարման աշխատանքների վերահսկողությունն իրականացնում է Կառավարչի գործադիր մարմինը, որը պատասխանատու է ռիսկի գործոնների ուսումնասիրության և վերահսկողության համար, և վարում է ռիսկերի կառավարման քաղաքականության և գործընթացների շարունակական մշակման և բարելավման աշխատանքները: Առանձնահատուկ ռիսկ պարունակող ոլորտներն են՝

- վարկային և շուկայական ռիսկերը, որոնք առաջանում են որոշակի արժեթղթերի գծով դիրքերի ձեռքբերման հետևանքով,
- տեղեկատվական անվտանգության և տվյալների պաշտպանության ռիսկերը, որոնց գծով առանձնահատուկ ուշադրություն պահանջող ոլորտներն են տեղեկատվական անվտանգության և տվյալների պաշտպանության քաղաքականությունը, ընթացակարգերը և վերահսկողությունները,
- ներդրումների կառավարումը, որտեղ առանձնահատուկ ուշադրություն են պահանջում այն գործողությունները, որտեղ Ֆոնդը և նրա պրինցիպալները հանդես են գալիս որպես ներդրումային կառավարիչներ ,
- գործառնական ռիսկերը, որտեղ առանձնահատուկ կարևորություն է տրվում ներքին գործընթացների, մարդկային ռեսուրսների և համակարգերի աշխատանքների ոչ պատշաճ կատարմանը կամ խափանմանը կամ արտաքին միջադեպերի կամ հարաբերությունների (մատակարարներ, գործընկերներ) գծով առաջանալիք ռիսկերին:

Ղեկավարության կողմից սահմանված են քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, որոնցով պետք է առաջնորդվեն աշխատակիցները՝ հաճախորդների հետ հարաբերություններում, ինչպես նաև զանազան գործընկերների հետ փոխհարաբերություններ կառուցելու պայմանները: Հաճախորդներին առնչվող քաղաքականություններում անդրադարձ է արված հաճախորդների կողմից ֆոնդերում մասնակցության, տվյալների և ֆիզիկական անվտանգության, ոլորտի կանոնակարգերի և էթիկայի կանոնների պահպանման հարցերին, ինչպես նաև կարգավորվում են աշխատակիցների և խորհրդատուների վարքագծի կանոնները:

Կառավարչի գործունեությանը բնորոշ են ռիսկեր: Հետևաբար, չնայած ռիսկային ոլորտների հայտնաբերմանն ուղղված քայլերին, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման քաղաքականություններին և ընթացակարգերին, չի կարելի բացառել, որ Կառավարիչը և Ֆոնդը կարող են անկանխատեսելի վնասներ կրել գործառնական և այլ ռիսկերի առաջացման արդյունքում:

ա. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆոնդը կարող է պահպանել ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների տարբեր դիրքեր՝ համաձայն իր ներդրումային կառավարման ռազմավարության: Ֆոնդի կանոններում սահմանված են ներդրումային քաղաքականությունը և ուղղությունները, որոնք ամփոփում է ֆոնդի ընդհանուր ռազմավարությունը, ռիսկի դիմելու ցանկությունը և ընդհանուր ռիսկերի կառավարման փիլիսոփայությունը: Ֆոնդի ներդրումային պորտֆելի սահմանափակումները կարգավորված են նաև ՀՀ ԿԲ խորհրդի 06 դեկտեմբերի 2011թ. թիվ 337-Ն որոշմամբ:

Ֆինանսական ռիսկերն այն ռիսկերն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքներից, որոնց հակված է Ֆոնդը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կամ ավարտին: Ֆինանսական ռիսկն իրենից ներկայացնում է շուկայական ռիսկը (ներառյալ՝ տոկոսադրույքի ռիսկը, արտարժույթի ռիսկը և այլ գնային ռիսկերը, վարկային ռիսկը և

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

իրացվելիության ռիսկը): Ֆինանսական ռիսկի կառավարման գործառնայթի առաջնային նպատակն է՝ սահմանել ռիսկի սահմանաչափերը, այնուհետև՝ ապահովել, որ ռիսկի հակվածությունը մնա այդ սահմանաչափի շրջանակներում:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը կորստի ռիսկն է, որ կարող է առաջանալ փոխառուի, ապահովագրողի կամ պայմանագրային կողմի՝ պայմանավորվածության համաձայն ֆինանսական պարտավորությունները կատարելու կարողության վատթարացման արդյունքում: Ֆոնդը կրում է վարկային ռիսկ առաջին հերթին ներդրումային գործունեության և բանկերում մնացորդների գծով: Ֆոնդը փորձում է կառավարել իր վարկային ռիսկը՝ կիրառելով վերահսկվող ներդրումային ռազմավարություն, ինչպես նաև կիրառելով ողջամիտ դատողություն բանկային գործընկերներ ընտրելիս: Ֆոնդը կարող է կատարել ֆինանսավորման ապահով գործարքներ, մասնավորապես՝ վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (ռեպո պայմանագրեր), կամ գնման և վերավաճառքի պայմանագրեր (հակադարձ հետգնման պայմանագրեր)՝ Ֆոնդի ակտիվների մինչև 10%չափով: Ապահով գործարքների գծով, որոնք ներառում են հետգնման և վերավաճառքի պայմանագրերը, Ֆոնդին թույլ է տրվում վաճառել կամ վերագրավադրել որպես գրավ պահվող արժեթղթերը և օգտագործել այս արժեթղթերը դրանց փոխառության գործարքներում կամ փոխանցել պայմանագրային կողմերին՝ կարճ դիրքերի փակման նպատակով:

Կառավարիչը պատասխանատու է վարկային ռիսկի վերահսկողության համար և պատասխանատու է ֆոնդի վարկային ռիսկի կառավարման համար, այդ թվում՝ վարկային քաղաքականության ձևակերպում, գրավի պահանջների բավարարում, վարկերի գնահատում, վարկային ռիսկի ուսումնասիրություն և գնահատում, պայմանագրային կողմերի գծով, ինչպես նաև ըստ թողարկողի, վարկային ռեյտինգի միջակայքերի, շուկայի իրացվելիության և երկրի գծով կուտակումների սահմանափակում:

Ղեկավարությունը չունի ներքին վարկանշման համակարգ և վարկային ռիսկը կառավարելու նպատակով կանոնավորապես գնահատում է ակտիվների որակը, սահմանում է իր ռիսկի «ախորժակը»՝ կիրառելով, ի թիվս այլ միջոցների, սահմանափակումների քաղաքականություն, խոշոր գործարքների գծով սահմանելով հաստատումների մեխանիզմ:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկային ռիսկի ենթարկվածությունը ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի	31 դեկտեմբերի		
	2018 թ.	2017 թ.	Երկիր	Վարկանիշ
	Հաշվեկշռային արժեք	Հաշվեկշռային արժեք		
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	5,961	3,492	Հայաստան	Չվարկանշված
ՀՀ գանձապետական արժեթղթեր	58,546	52,858	Հայաստան	Չվարկանշված
Կորպորատիվ պարտատոմսեր, ֆինանսական ծառայություններ			Հայաստան	Չվարկանշված
Չվարկանշված	41,506	40,595	Հայաստան	Չվարկանշված
Վարկանշված	6,003	-	Հայաստան	Բ 2 վարկանիշ
	112,016	96,945	-	-

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ 5.3% (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3.6%) կենտրոնացմամբ զուտ ակտիվների նկատմամբ: Բանկի ֆինանսական կատարողական արդյունքները վերահսկվում են եռամսյակային կտրվածքով կամ ավելի հաճախակի, ըստ անհրաժեշտության, Կառավարչի կողմից ֆինանսական ռիսկի կառավարման գործընթացների շրջանակներում:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ՀՀ տարածքում գտնվող գործարքային կողմերի հետ են ֆինանսական ակտիվներից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ:

Ֆոնդը ենթակա է վարկային ռիսկերի դրամի շուկայի միջոցների և համանման արժեթղթերի մասով: Ֆինանսական ակտիվների այսպիսի դասակարգերը ենթակա չեն ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջներին, քանի որ դրանք չափվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով: Այս ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, ՀՀՄՍ 39 (2017 թ.) և ՖՀՄՍ 9 (2018 թ.) ստանդարտների համաձայն, ներկայացնում են վարկային ռիսկի առավելագույն չափը այս ֆինանսական գործիքների մասով: Հետևաբար, այդ գործիքների մասով վարկային ռիսկի առավելագույն չափի գծով առանձին բացահայտումներ չեն տրամադրվում:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ֆոնդը դժվարություն կունենա իր այն ֆինանսական պարտավորությունները կատարելիս, որոնց մարումը նախատեսվում է կատարել կանխիկով կամ այլ ֆինանսական ակտիվներով: Ֆոնդը իրացվելիության լրացուցիչ մակարդակ է ապահովում՝ օվերնայթ կանխիկ միջոցներով և կարճաժամկետ ներդրումներով, դրանով իսկ ապահովելով օրական ֆինանսավորման կարիքները և զուտ ակտիվների աճը փայտերերի համար: Կանխիկի դիրքի և դրամական հոսքերի վրա ազդող գործոնները ներառում են արժեթղթերով ներդրումային գործունեությունը, փայերի բաժանորդագրման և մարման տեմպերը: Այս գործոնների համակցությունը կարող է առաջացնել էական տատանումներ որոշակի ժամկետներում կանխիկի դիրքի գծով:

Ֆոնդի քաղաքականությունը և ներդրումային կառավարչի մոտեցումը իրացվելիության կառավարմանը կայանում է նրանում, որպեսզի Ֆոնդը ունենա բավարար իրացվելիություն պարտավորությունների կատարման, ներառյալ՝ փայերի մարման համար, թե՛ ընթացիկ, թե՛ սթրեսային իրավիճակներում՝ առանց Ֆոնդի վարկանիշին անընդունելի վնաս հասցնելու կամ կորուստներ առաջացնելու:

Ըստ կանոնների, Ֆոնդը պարտավոր է մարել փայերը (օրենքով սահմանված կարգով) համապատասխան ծանուցում ստանալուց հետո երեք օրվա ընթացքում: Համապատասխանաբար, իրացվելիություն ապահովելու համար Ֆոնդը հաշվի է առնում արդեն իսկ ստացված և ակնկալվող՝ փայերի մարման ծանուցումները:

Ֆոնդը չի պահում կանխիկ միջոցներ՝ բոլոր այդ պահանջները բավարարելու համար, քանի որ փորձը ցույց է տալիս, որ մարման տեմպերը կարող են կանխատեսվել ողջամիտ մակարդակով, և ղեկավարությունը կարծում է, որ Ֆոնդի ակտիվները բարձր իրացվելի են և կարող են վաճառվել ըստ պահանջի՝ ապահովելու համար ֆինանսական պարտավորությունների գծով կանխիկի արտահոսքերը:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացվում են զեղչված հիմունքով: Ըստ ղեկավարության գնահատումների, որոշակի ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող դրամական հոսքերը տարբերվելու են դրանց պայմանագրով նախատեսված պայմաններից, ելնելով նրանից, որ ղեկավարությունը կարող է իր հայեցողությամբ տնօրինել դրամական հոսքերը, կամ նախորդ փորձը ցույց է տալիս, որ դրամական հոսքերը կարող են տարբերվել պայմանագրով նախատեսված պայմաններից: Ղեկավարությունը տնօրինում է շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, որն իրացվելի է և կարող է օգտագործվել ֆինանսական պարտավորությունների և փայերի մարման արտահոսքերն ապահովելու համար:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

(հազար դրամ)	2018 թ. դեկտեմբերի 31	
	Հաշվեկշռային արժեք	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով
Ֆինանսական ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,961	5,961
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	106,055	106,055
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	112,016	112,016
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	490	490
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	490	490
Զուտ ակտիվներ	111,526	111,526

(հազար դրամ)	2017 թ. դեկտեմբերի 31	
	Հաշվեկշռային արժեք	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով
Ֆինանսական ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,492	3,492
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	93,453	93,453
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	96,945	96,945
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	920	920
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	920	920
Զուտ ակտիվներ	96,025	96,025

Ինչ վերաբերում է փայտտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներին, 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, փայտտերերն իրավունք ունեն ցանկացած աշխատանքային օր պահանջելու այն փայտի մարումը, որոնց ձեռքբերումից հետո լրացել է 2 տարվա ժամկետը և Ֆոնդը պարտավոր է նման պահանջը բավարարել 3 օրվա ընթացքում:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ շուկայում գործող գների փոփոխությունները, ինչպիսիք են տոկոսադրույքի ռիսկը, արժեթղթերի արժեքի, արտարժույթի փոխարժեքի և վարկային սպրեդերի փոփոխությունները կազդեն Ֆոնդի եկամուտների կամ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վրա: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով եկամտաբերության օպտիմալացումը: Ֆոնդի կառավարիչն իրականացնում է իր ներդրումային գույքի կառավարում ըստ գործիքների և օրական կտրվածքով:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Ֆոնդին բնորոշ է ֆինանսական գործիքների պորտֆելի իրական արժեքի կամ եկամտի/ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների տատանման արդյունքում: Ֆոնդի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների գծով Ֆոնդի քաղաքականությունն է՝ գործարքներ կատարել այնպիսի մարման ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքներով, որոնք լավագույնս համապատասխանում են Ֆոնդի փայտտերերի տարիքային խմբին և փայտի մարման ակնկալվող ժամկետներին: Այնուամենայնիվ, տոկոսադրույքի ռիսկի ազդեցությունը կարող է բարձր լինել՝ շուկայում գերիշխող տոկոսադրույքների տատանումների արդյունքում:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Տոկոսաբեր ակտիվները ֆինանսավորվում են առաջին հերթին Ֆոնդին բաժանորդագրվելու միջոցով, որոնք իրենցից ներկայացնում են ոչ տոկոսակիր ֆինանսավորման աղբյուրներ: Տոկոսային եկամտի վրա կարող են ազդեցություն ունենալ այդ ակտիվների ծավալի և համադրության, ինչպես նաև տոկոսադրույքների և պորտֆելի կառավարման ռազմավարության տատանումները: Երբ տեղի է ունենում տոկոսադրույքների անկում, Կառավարիչը կարող է փորձել մեղմել այդ անկման բացասական ազդեցությունը՝ ավելացնելով ներդրումային պորտֆելում ակտիվների մարման ժամկետները՝ ակտիվի եկամտաբերությունը անփոփոխ թողնելու նպատակով:

Ստորև ներկայացված է 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տոկոսադրույքի միջակայքի դիրքը ֆինանսական գործիքների գծով:

(հազար դրամ)	2018 թ. դեկտեմբերի 31		
	Հաշվեկշռային արժեք	Տոկոսակիր Մինչև 1 ամիս ժամկետով	Ոչ տոկոսակիր
Ֆինանսական ակտիվներ			
Ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,961	5,961	-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	106,055	106,055	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	112,016	112,016	
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ոչ տոկոսակիր գործիքներ			
Այլ պարտավորություններ	490	-	490
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	490	-	490
Զուտ դիրք	111,526	112,016	(490)

հազար դրամ)	2017 թ. դեկտեմբերի 31		
	Հաշվեկշռային արժեք	Տոկոսակիր Մինչև 1 ամիս ժամկետով	Ոչ տոկոսակիր
Ֆինանսական ակտիվներ			
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,492	3,492	-
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	93,453	93,453	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	96,945	96,945	-
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ոչ տոկոսակիր գործիքներ			
Այլ պարտավորություններ	920	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	920	-	920
Զուտ դիրք	96,025	96,945	920

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են միջին տոկոսադրույքները տոկոսակիր գործիքների գծով՝ հիմք ընդունելով Կառավարչի վերանայած հաշվետվությունները: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այդ ակտիվների ժամկետայնության վրա հիմնված եկամտաբերության մոտավոր պատկերը՝

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային Ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	31 դեկտեմբերի 2018 թ.		31 դեկտեմբերի 2017 թ.	
Տարեկան % արտահայտությամբ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ	11.65%	7.28%	12.79%	6.67%

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է այն ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով, որոնք Ֆոնդի գործառնական արժույթով չեն պահվում: Կառավարիչն ունի սահմանված քաղաքականություն՝ Ֆոնդի վրա արտարժույթի ռիսկի ազդեցությունը կառավարելու համար՝ Ֆոնդի կանոններում սահմանված արտարժույթի դիվերսիֆիկացման պայմանների համաձայն: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ֆոնդի վրա արտարժույթի ռիսկի ազդեցությունը պայմանավորված է ԱՄՆ դոլարով գնանշված կորպորատիվ արժեթղթերով, որոնք առկա են ներդրումային պորտֆելում:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի 2018 թ.		
	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,961	-	5,961
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	58,546	47,509	106,055
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	64,507	47,509	112,016
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ, բացի փայարերերին վերագրելի զուտ ակտիվներից	490	-	490
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	490	-	490
Հաշվեկշռային բաց դիրք	64,017	47,509	111,526

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի 2017 թ.		
	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,492	-	3,492
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	52,858	40,595	93,453
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	56,350	40,595	96,945
Պարտավորություններ			
Այլ պարտավորություններ	920	-	920
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	920	-	920
Հաշվեկշռային բաց դիրք	55,430	40,595	96,025

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ՀՀ դրամի արժեվորումը կամ արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ, ինչպես ներկայացված է ստորև՝ կհանգեցնի զուտ ակտիվների նվազման և շահույթի կամ վնասի՝ ստորև նշված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների վրա որոնք Ֆոնդի ողջամիտ գնահատմամբ համարվել են հնարավոր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ բոլոր մնացած փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքերը, մնում են անփոփոխ:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի 2018 թ.		31 դեկտեմբերի 2017 թ.	
	Արժեզրկում Շահույթ կամ վնաս / փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	Արժեվորում Շահույթ կամ վնաս / փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	Արժեզրկում Շահույթ կամ վնաս / փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ	Արժեվորում Շահույթ կամ վնաս / փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ
10% ԱՄՆ դոլարի շարժ	4,751	(4,751)	4,060	(4,060)

ա. Գործառնական ռիսկի կառավարում

Ֆոնդի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը, որպեսզի հավասարակշռի ֆինանսական կորուստները, ինչպես նաև իր հեղինակությանը հասցվող վնասը: Գործառնական ռիսկի շուրջ զարգացման և վերահսկողության ձևավորման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Ֆոնդի կառավարիչը, որի կառավարման համար նա առաջնորդվում է ընդհանուր ստանդարտներով, ինչը ներառում է վերահսկողություն բիզնես գործընթացների նկատմամբ:

բ. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ֆոնդի կապիտալը ներկայացված է փայտերերին վերագրելի զուտ ակտիվներով: Ֆոնդը փորձում է ներդրումների բաժանորդագրումները ներդնել այնպես, որ ապահովի Ֆոնդի ներդրումային նպատակների իրականացումը՝ միևնույն ժամանակ պահպանելով բավարար իրացվելիությունը փայտերերի մարումներն ապահովելու համար: Ղեկավարությունը կարող է մարել և թողարկել նոր փայեր՝ Ֆոնդի հիմնադիր փաստաթղթերի համաձայն:

գ. Ոչ ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Տեխնոլոգիական և գործառնական ռիսկեր

Կառավարիչը և, համապատասխանաբար՝ Ֆոնդը, ենթակա են տեխնոլոգիական և գործառնական ռիսկերի, որն իրենից ներկայացնում է Կառավարչի, նրա մատակարարների կամ նրան ծառայություն մատուցող կողմերի վերահսկողության ընթացակարգերում կամ տեխնոլոգիական համակարգերում առկա թերությունների արդյունքում հնարավոր կորուստները, որոնք սահմանափակում են տեղեկատվության հավաքագրման, մշակման և հաղորդակցման հնարավորությունը, իր սեփական, ինչպես նաև փայտերերի գործարքները արդյունավետ և անխափան իրականացնելու հնարավորությունը: Այս ռիսկը նաև ներառում է մարդկային սխալի, աշխատակիցների ոչ պատշաճ վարքագծի, համակարգչային վիրուսների, տեղեկատվական հարձակումների, ահաբեկչության, ինչպես նաև բնական աղետների ռիսկը: Կառավարչի գործառնությունները մեծապես պայմանավորված են իր տեխնոլոգիական համակարգերի ամբողջական և անխափան գործունեությունից և հաջողության գրավականը մասնավորապես նաև կայանում է տեխնոլոգիաների ժամանակին բարելավումներով՝ հաշվի առնելով հաճախորդի հետզհետե փոփոխվող կարիքները: Ֆոնդի համակարգերի խափանումների, սխալների կամ անսարքության դեպքում, գործառնությունները կարող են զգալի բացական ազդեցություն կրել: Գործունեության նման խափանումներից խուսափելու համար, Ֆոնդը վարում է կրկնօրինակման և տվյալների վերականգնման գործառնություններ, այդ թվում՝ տվյալների կրկնօրինակման և հաղորդակցության ապահովման միջոցներ, ինչպես նաև իրականացնում է աղետների դեպքում տվյալների վերականգնման ստուգումներ:

Գործառնական ռիսկը մեղմացնող հսկողական մեխանիզմներ մշակման և ներդրման համար առաջնահերթ պատասխանատվություն է կրում ղեկավար անձնակազմը: Կառավարիչն ունի տվյալների հետ աշխատանքի ստանդարտները կարգավորող քաղաքականություններ և ընթացակարգեր, որոնք անդրադառնում են թե՛ ներքին տեղեկատվությանը, աշխատակիցների անձնական տվյալներին, թե՛ ոչ հանրային սեփականություն հանդիսացող՝ հաճախորդի տվյալներին: Տվյալների անվտանգության գծով անցկացվում են կանոնավոր վերապատրաստումներ:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Անկախ ռիսկերի կառավարման աշխատանքներից, ոչ միշտ է հնարավոր կանխել կամ կանխարգելել տեխնոլոգիական կամ գործառնական գործընթացների խափանումները, ինչպես նաև կեղծիքի կամ այլ խեղաթյուրումների հավանականությունը, հետևաբար՝ Կառավարչի կողմից ձեռնարկված կանխարգելիչ միջոցառումները ոչ բոլոր դեպքերում կարող են արդյունավետ լինել: Կառավարիչը և Ֆոնդը կարող են ենթարկվել դատական հայցերի, կրել վնասներ և կանոնակարգային պատժամիջոցների ենթարկվել, և կարող են ստիպված լինել բավականաչափ միջոցներ ներդնել խոցելի կետերը և այլ ռիսկերի արդյունքները մեղմելու և վերականգնելու ուղղությամբ:

Կարգավորման ռիսկեր

Որպես արժեթղթերի, ակտիվների կառավարման շուկայի մասնակից, Կառավարիչը ենթակա է կառավարական, վերահսկող մարմինների (մասնավորապես՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ ֆինանսների նախարարության) կողմից կանոնակարգման: Այս կանոնակարգող մարմինները, սովորաբար, ըստ իրենց հայեցողության իրավասու են ավելի մեծ սահմանափակումներ սահմանել կանոնակարգվող միավորի գործունեության համար՝ նպատակ ունենալով պաշտպանել ներդրողների կամ հանրության շահերը: Կառավարիչը նաև ենթակա է կարգավորիչ կամ կարգավորման պահանջների, որոնք մասնավորապես առնչվում են հաճախորդների հանդեպ տարաբնույթ ֆիդուցիար պարտավորություններին, կառավարման վճարներին, համապատասխանության գործողությունների իրականացմանը, միջնորդային պայմանագրերին, շահերի բախմանը, գովազդման, կառավարչի և հաճախորդների միջև գործակալության խաչաձև և հիմնական գործարքների սահմանափակումներին, գրանցումների վարման և հաշվետվությունների ներկայացման, բացահայտման ինչպես նաև կեղծիքից պաշտպանվածության ընդհանուր դրույթներին:

Ֆինանսական կազմակերպությունները, որպես կանոն, պետք է ներդնեն փողերի լվացման կանխարգելման քաղաքականություններ, իրականացնեն աշխատակիցների հատուկ վերապատրաստման դասընթացներ, նշանակեն փողերի լվացման կանխարգելման համար պատասխանատու աշխատակցի: Ավելին, տվյալների գաղտնիության և պաշտպանության ոլորտում կանոնակարգային գործառույթները ողջ աշխարհում շարունակաբար զարգանում են, և պայմանավորված են հիմնականում տեխնոլոգիաների զարգացմամբ, և որպես արդյունք՝ տեղեկատվության արագ տարածման հնարավորություններով: Ֆոնդի/Կառավարչի հանդեպ կիրառելիության շրջանակներում պետք է ապահովվի համապատասխանություն այդ կանոնակարգային պահանջների հետ:

Ղեկավարությունը զգալի ներդրում է կատարել իր գործունեությանն առնչվող տարաբնույթ իրավաբանական և կանոնակարգային/կարգավորման պահանջների հետ համապատասխանություն ապահովելու ուղղությամբ: Չնայած օրենսդրական և կանոնակարգային/կարգավորման պահանջների հետ համապատասխանություն ապահովելու ուղղությամբ կատարված քայլերին, առկա են մի շարք ռիսկեր, մասնավորապես այն մասով, որ կանոնակարգային դաշտը կարող է լինել ոչ հստակ կամ կանոնակարգող մարմնի կողմից կարող են վերանայվել դրանց կիրառման ցուցումները: Կանոնակարգող մարմնի կողմից Կառավարչի կամ դրա հետ փոխկապակցված անձանց, աշխատակիցների, պաշտոնատար անձանց հանդեպ ցանկացած հարկադրանք կարող է հանգեցնել տույժերի, տուգանքների, դադարեցման կամ չեղյալ հայտարարման հրամանների, հարկադիր գործողությունների, կասեցման կամ լիազորությունների դադարեցման, կամ այլ կարգապահական միջոցների գործադրմանը, ընդհուպ մինչև գործունեության սահմանափակումը: Նշվածներից ցանկացածի պարագայում Կառավարչի և Ֆոնդի վարկանիշը կարող է վնաս կրել և դա կարող է բացասաբար ազդել գործունեության արդյունքների կամ ֆինանսական վիճակի վրա: Պահանջների հետ համապատասխանության բացակայության արդյունքում կարող են կիրառվել զգալի դրամական և ոչ դրամական պատժամիջոցներ:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի 2018 թ.	31 դեկտեմբերի 2017 թ.
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	5,961	3,492
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,961	3,492

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմելով 5.3 % (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 3.6 %) համակենտրոնացում զուտ ակտիվների գծով:

8. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

(հազար դրամ)	31 դեկտեմբերի 2018 թ.	31 դեկտեմբերի 2017 թ.
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Պետական գանձապետական արժեթղթեր	58,546	52,858
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	47,509	40,595
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող	106,055	93,453

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները ներառում են խոշոր հայկական կազմակերպությունների և պետական պարտատոմսեր: Ղեկավարությունը գնահատում է այդ ներդրումները՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքները և այդ արժեթղթերը մշտական հիմունքներով դասակարգել է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ: Տես ծան. 1:

9. Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներ

Փայերի քանակներում տեղի ունեցող շարժը և փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

(հազար դրամ)	2018 թ.		2017 թ.	
	Փայերի թիվը	(հազար դրամ)	Փայերի թիվը	(հազար դրամ)
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	57,005	96,025	46,356	72,461
Փայերի թողարկումը տարվա ընթացքում	14,028	24,213	14,595	23,744
Փայերի մարումը տարվա ընթացքում	(7,974)	(13,814)	(3,946)	(6,578)
Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվների աճ	-	5,102	-	6,398
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,059	111,526	57,005	96,025
Ակտիվների զուտ արժեքն ըստ փայերի (դրամով)		1,769		1,685

Փայերի գնում, մարում և բաշխում

Ֆոնդի փայերը առաջարկվում են մեկ փայի դիմաց դրա զուտ ակտիվների արժեքով յուրաքանչյուր գործառնական օր՝ համաձայն հաջորդ օրվա 03:00 դրությամբ հասանելի տեղեկատվության («զուտ ակտիվների արժեքի որոշման ժամ»): Աշխատանքային օրն այն օրն է, երբ ՀՀ ֆոնդային բորսան բաց է: Փայերը կմարվեն զուտ ակտիվների այն արժեքով, որը կգործի զուտ ակտիվների արժեքի որոշման ժամի դրությամբ: Ֆոնդի կողմից ստացված ներդրումային եկամուտը կուտակվում և վերստին ներդրվում է Ֆոնդում և հաշվի է առնվում փայի արժեքը որոշելիս:

Փայատերերին վերագրելի զուտ ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են պարտավորություններ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և հաշվառվում են այն արժեքով, որը վճարման ենթակա կլիներ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ, եթե փայատերերը որոշելիս օգտվել փայերի մարման իրավունքից (առանց մարման միջնորդավճարների և այլ ծախսերի, եթե այդպիսիք կան): Փայատերերն իրավունք ունեն ցանկացած աշխատանքային օր պահանջելու այն փայերի մարման իրավունք, որոնց ձեռքբերումից անցել է երկու տարվա ժամկետ և Ֆոնդը պարտավոր է բավարարել նման հայտը երեք օրվա ընթացքում:

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2018 թվականի վերջին գործառնական օրվա փակման դրությամբ մեկ փայի զուտ ակտիվի արժեքը, որով մարումները և թողարկումները հասանելի են գործարքների համար, կազմել է 1,768.95 ՀՀ դրամ (2017 թ.՝ 1,683.39 դրամ): 2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ ներկայացված մեկ փայի զուտ ակտիվի արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով կիրականացվեն 2019 թվականի մարումների ու թողարկումների առաջին գործարքները:

10. Տոկոսային եկամուտ

(հազար դրամ)	2018 թ.	2017 թ.
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ		
-Պետական գանձապետական արժեթղթեր	4,903	4,092
-Կորպորատիվ պարտատոմսեր	2,734	2,975
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	7,637	7,067

11. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ (վնաս)/ օգուտ

(հազար դրամ)	2018 թ.	2017 թ.
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով զուտ (վնաս)/ օգուտ		
-Պետական գանձապետական արժեթղթեր	28	2,283
-Կորպորատիվ պարտատոմսեր	(287)	(1,071)
Ընդամենը շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ (վնաս)/ օգուտ	(259)	1,212

12. Գործարքներ կառավարչի և այլ կապակցված կողմերի հետ

ա. Կառավարման վճար

Կառավարիչն իրավունք ունի ստանալ կառավարման վճար տարեկան Ֆոնդի ակտիվների զուտ արժեքի 2.0%-ի չափով՝ հաշվարկված և հաշվեգրված յուրաքանչյուր գործառնական օրվա համար, որը ենթակա է վճարման ամսական մասնակի մարումների տեսքով: Ֆոնդի գծով Կառավարչի վճարի չափը կազմում է տարեկան 12.0%: Հաշվետու ժամանակահատվածի համար հաշվարկված կառավարչի պարգևավճարը կազմում էր 2,080 հազար դրամ (2017 թ.՝ 1,727 հազար դրամ), որից 110 հազար դրամը ենթակա էր վճարման 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 95 հազար դրամ):

Ֆոնդի 2018 և 2017 թթ. ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի դիմաց վճարումը կատարվել է Կառավարչի կողմից:

բ. Կառավարչի մասնակցությունը Ֆոնդում

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Կառավարչին էր պատկանում Ֆոնդի 1,000 փայ, (2017 թ.՝ 1,000 փայ), ինչը կազմում է տվյալ ամսաթվի դրությամբ մարման ենթակա փայերի 1.59% (2017 թ.՝ 1.75%-ը):

գ. Ներդրումներ այլ Ֆոնդերում

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ֆոնդը Կառավարչի կողմից կառավարվող այլ Ֆոնդերում ներդրումներ չի իրականացրել:

13. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ֆոնդի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և բացահայտումները պահանջում են, որ իրական արժեքը որոշվի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների համար: ՖՀՄՄ-ի սահմանմամբ, իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև չափման ամսաթվի դրությամբ սովորական գործարքի արդյունքում

ԿԱՄավոր 2 կենսաթոշակային ֆոնդ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

կստացվել ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվել պարտավորությունը փոխանցելիս:

Հաշվի առնելով մի շարք ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների կարճաժամկետ բնույթը՝ ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են դրանց իրական արժեքին: Որոշակի այլ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով ղեկավարությունն օգտագործում է ստորև նկարագրված մեթոդները՝ դրանց չափման և բացահայտման նպատակով: Կիրառելի լինելու դեպքում, տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ծանոթագրություններում բացահայտվում է իրական արժեքի որոշման համար օգտագործված լրացուցիչ տեղեկատվություն, սակայն, հաշվի առնելով սուբյեկտիվ դատողությունը և անորոշությունները, իրական արժեքը չպետք է համարվի անմիջապես իրացվելի՝ ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման պահին:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգման ընթացքում Ղեկավարությունը հիմնվում է սեփական դատողությունների վրա՝ օգտագործելով իրական արժեքի հիերարխիան: Գնահատման էականությունը որոշելիս հիմք է ընդունվում իրական արժեքով ամբողջությամբ չափումը:

Ֆինանսական ակտիվներ/ Ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեքը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հազար դրամով	Իրական արժեքի հիերարխիա	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և մուտքային տվյալ(ներ)	Էական ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալների հարաբերակցությու- նը իրական արժեքին
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ ՀՀ պետական գանձապետական արժեթղթեր Կորպորատիվ և միջազգային կազմակերպ. պարտատոմսեր	58,546 47,509	Մակարդակ 2 Մակարդակ 2	Գնանշված արժեք Գնանշված արժեք	կ/չ կ/չ	կ/չ կ/չ
	106,055				

Ֆինանսական ակտիվներ/ Ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեքը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հազար դրամով	Իրական արժեքի հիերարխիա	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և հիմնական մուտքային տվյալ(ներ)	Էական ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի մուտքային տվյալների հարաբերակցությու- նը իրական արժեքին
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ ՀՀ պետական գանձապետական արժեթղթեր Կորպորատիվ և միջազգային կազմակերպ. պարտատոմսեր	52,858 40,595	Մակարդակ 2 Մակարդակ 2	Գնանշված արժեք Գնանշված արժեք	կ/չ կ/չ	կ/չ կ/չ
	93,453				